

**ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის 2022-2025 წლების საშუალოვადიანი
პრიორიტეტების დოკუმენტი
(პირველადი ვარიანტი)**

შესავალი

ახალი კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიამ მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინა როგორც გლობალურ, ისე საქართველოს ეკონომიკურ განვითარებაზე, პანდემიით გამოწვეულმა კრიზისმა ახალი გამოწვევების წინაშე დააყენა საქართველო, დანარჩენი მსოფლიოს მსგავსად. პანდემიამ გავლენა იქონია საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროზე. ასევე მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია მუნიციპალიტეტის 2022 წლის და საშუალოვადიანი პერიოდის ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესზე, ვინაიდან გართულდა მუნიციპალიტეტის 2022-2025 წლების ბიუჯეტის პარამეტრების მაქსიმალური სიზუსტით განსაზღვრა.

მთლიანობაში მუნიციპალიტეტის 2022 წლის ბიუჯეტს არ განუცდია მნიშვნელოვანი ცვლილებები, არ შეცვლილა ძირითადი პრიორიტეტული მიმართულებები. 2022 წლიდან მისაღები დამატებითი რესურსით მინიმალურად, ინფლაციის შესაბამისად შესაძლებელია გაიზარდოს მიმდინარე ხარჯები, არსებული პარამეტრებით ზრდის ნაწილი მიმართულია ინფრასტრუქტურული პროექტების დაფინანსებზე.

ყოველივე ზემოთ აღნიშნული ფაქტორის გათვალისწინებით მომზადდა ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის 2022-2025 წლების ბიუჯეტის შემოსულობების და გადასახელების წარმოდგენილი პროგნოზები. ამასთან, საშუალოვადიანი პრიორიტეტების დოკუმენტის მომზადებისას ასევე მხედველობაში იქნა მიღებული მუნიციპალიტეტის საკუთარი უფლებამოსილებები და ვალდებულებები, ყველა ის სოციალური და ინფრასტრუქტურული დაპირება რაც გაცემულია მუნიციპალიტეტის მერიის და საკრებულოს მიერ.

თავი I. ზოგადი ინფორმაცია მუნიციპალიტეტის შესახებ

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი - ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეული - მდებარეობს აღმოსავლეთ საქართველოში, კახეთის მხარეში. 1927 წლამდე ახლანდელი ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის ტერიტორია სიღნაღის მაზრაში შედიოდა. 1930 წლიდან ჩამოყალიბდა ცალკე რაიონად. აღმოსავლეთით ესაზღვრება აზერბაიჯანის რესპუბლიკა, დასავლეთით — ყვარლის მუნიციპალიტეტი, ჩრდილოეთით — დაღესტნის ავტონომიური რესპუბლიკა, სამხრეთით საზღვრავს სიღნაღისა და გურჯაანის მუნიციპალიტეტები. ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის ფართობია 890,2 კმ². ტერიტორიის 38 979 ჰა მოდის სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე, რაც შეადგენს მთლიანი ტერიტორიის 44%-ს. ტყეებს უკავია 41 162 ჰა (46%).

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში ზომიერად ნოტიო სუბტროპიკული ჰავაა. იცის ზომიერად ცივი ზამთარი და ცხელი ზაფხული. საშუალო წლიური ტემპერატურაა 13°C. ნალექების წლიური რაოდენობა მერყეობს 650 მმ-იდან 1080 მმ-მდე. აქაური კლიმატისთვის დამახასიათებელია სეტყვა და გვალვა. მაღალმთიან ნაწილებში განვითარებულია ზომიერად ნოტიო ჰავა, იცის ცივი ზამთარი და გრილი ზაფხული, ნალექების წლიური მოცულობა კი 1200-1800 მმ-ს აღწევს.

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი მდიდარია ზედაპირული და გრუნტის წყლებით. მთავარ ჰიდროგრაფიულ ქსელს ქმნის მდინარე ალაზანი, რომელიც ჩამოედინება გურჯაანისა და სიღნაღის მუნიციპალიტეტების საზღვარზე. სხვა მდინარეებიდან აღსანიშნავია კაბალი, მაწიმისწყალი ლაგოდეხისწყალი, არეში და აფენისხევი.

2014 წლის მდგომარეობით, ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა შეადგენს 41 678 კაცს, აქედან ქალაქში ცხოვრობს 5918 კაცი, ხოლო სოფლად ცხოვრობს მთელი მოსახლეობის 91% (35760 კაცი). მუნიციპალიტეტში 64 დასახლებაა, აქედან 1 ქალაქია და 63 სოფელი. მოსახლეობის სიმჭიდროვეა 58 კაცი/კმ², რაც ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელს (67 კაცი/კმ²) ოდნავ ჩამოუვარდება.

მუნიციპალიტეტში დასახლებული 41678 მოსახლიდან 20953 ქალბატონია, ხოლო 20725 მამაკაცი. მათ შორის საქალაქო დასახლებებში რეგისტრირებულია სულ 5918 პირი, მათ შორის 2752 მამაკაცი და 3166 ქალბატონი. სასოფლო დასახლებებში რეგისტრირებულია 35760 მცხოვრები მათ შორის 18201 მამაკაცი და 17559 ქალბატონი.

სამწუხაროდ საქართველოში არ არსებობს სტატისტიკა მთლიანი შიდა პროდუქტის დათვლისა მუნიციპალიტეტების მიხედვით. აღნიშნულიდან გამომდინარე ჩვენ გვიხდება ნაკლებად ავლწეროთ მუნიციპალიტეტის ეკონომიკური მდგომარეობა და პირდაპირ განვიხილავთ ბიუჯეტის შესრულების მაჩვენებლებს.

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის მონაცემების შედარება ქვეყნისა და რეგიონის მონაცემებთან 2020 წლის მონაცემების მიხედვით				
დასახელება	მოსახლეობა	ფართობი (კვ.კმ)	საკუთარი შემოსავლები (ათას ლარებში)	გადასახდელები (ათას ლარებში)
სულ საქართველო	3,728,600.00	69,700.00	10,292,330.30	16,174,636.10
კახეთი	309,600.00	11,310.00	110,373.62	189,494.94
ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი	41,100.00	890.20	14,192.60	24,704.20
პროცენტი საქართველოსთან	1.10	1.28	0.14	0.15
პროცენტი რეგიონთან	13.28	7.87	12.86	13.04

თავი II. ძირითადი ფინანსური მაჩვენებლები

2.1 შემოსავლების და ხარჯების აგრეგირებული მაჩვენებელი 2022-2025 წლებისთვის

საშუალოვადიან პერიოდში საბიუჯეტო შემოსულობების პროგნოზული გათვლებისას, გათვალისწინებულ იქნა 2022-2025 წლებისათვის ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის პირველადი ვარიანტით განსაზღვრული მაკროეკონომიკური და ფისკალური მონაცემები. ასვე ბიუჯეტის ძირითადი მაჩვენებლები, რომლის მიხედვითაც განისაზღვრა ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის 2022-2025 წლების შემოსულობების პროგნოზი საშუალოვადიან პერიოდში. დღგ-დან შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებლები დათვლილია საბიუჯეტო კოდექსის 71-ე მუხლის შესაბამისად.

მუნიციპალიტეტის 2022-2025 წლის შემოსავლებისა და ხარჯების საპროგნოზო აგრეგირებული მაჩვენებლები განისაზრვა შემდეგნაირად:

დასახელება	2019 წლის ფაქტი	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის გეგმა	2022 წლის პროექტი	2023 წლის პროექტი	2024 წლის პროექტი	2025 წლის პროექტი
I. შემოსავლები	21,739.4	22,807.7	17,940.9	15,183.2	16,507.7	17,818.5	19,095.6
გადასახადები	10,851.8	12,204.5	12,080.3	14,234.5	15,505.1	16,732.3	17,958.9
გრანტები	9,658.9	9,732.7	5,130.6	258.7	262.6	266.2	266.7
სხვა შემოსავლები	1,228.6	870.5	730.0	690.0	740.0	820.0	870.0
II. ხარჯები	8,596.5	8,418.1	10,788.4	10,250.9	11,152.3	11,486.2	12,077.8
შრომის ანაზღაურება	1,583.5	1,493.7	1,873.0	2,658.2	2,654.5	2,654.5	2,654.5
საქონელი და მომსახურება	1,736.4	1,452.3	1,627.9	1,407.6	1,917.3	1,936.8	2,005.3
პროცენტი	53.5	53.5	40.0	30.0	22.1	15.4	8.5
სუბსიდიები	4,506.3	4,501.6	5,254.3	5,298.0	5,630.0	5,926.0	6,426.0
სოციალური უზრუნველყოფა	516.6	528.0	507.2	420.1	433.4	440.5	451.5
სხვა ხარჯები	160.1	339.2	1,431.0	382.0	440.0	458.0	477.0
III. საოპერაციო საღდო	13,142.9	14,389.7	7,152.5	4,932.3	5,355.4	6,332.3	7,017.8
IV. არაფინანსური აქტივების ცვლილება	13,361.7	15,952.4	13,009.1	4,847.9	5,271.0	6,247.9	6,933.4
ზრდა	13,385.8	16,167.1	13,726.2	5,407.9	5,271.0	6,247.9	6,933.4
კლება	24.1	214.6	717.1	560.0	-	-	-
V. მთლიანი საღდო	- 218.8	- 1,562.8	- 5,856.6	84.4	84.4	84.4	84.4
VI. ფინანსური აქტივების ცვლილება	- 427.1	- 1,681.7	- 5,941.0	-	-	-	-
ზრდა	-	-	-	-	-	-	-
ვალუტა და დეპოზიტები	-	-	-	-	-	-	-
კლება	427.1	1,681.7	5,941.0	-	-	-	-
ვალუტა და დეპოზიტები	427.1	1,681.7	5,941.0	-	-	-	-
VII. ვალდებულებების ცვლილება	- 208.3	- 119.0	- 84.4	- 84.4	- 84.4	- 84.4	- 84.4
კლება	208.3	119.0	84.4	84.4	84.4	84.4	84.4
საშინაო	208.3	119.0	84.4	84.4	84.4	84.4	84.4
სესხები	208.3	119.0	84.4	84.4	84.4	84.4	84.4
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	-	-	-	-	-	-	-
VIII. ბალანსი	-	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მუნიციპალიტეტის ხარჯების ზრდის პროცენტული მაჩვენებელი		- 2.1	28.2	- 5.0	8.8	3.0	5.2
შიდა პროდუქტის პროგნოზირებული ნომინალური ზრდის პროცენტული მაჩვენებლით (წყარო ქვეყნის ძირითადი ეკონომიკური და ფინანსური ინდიკატორები)		11.8	15.8	11.1	9.9	8.7	8.0

2.2 გასული 2020 წლის და მიმდინარე 2021 წლის 6 თვის ბიუჯეტის შესრულება

2020 წელი - ბიუჯეტის შესრულების ანალიზი

მუნიციპალიტეტის 2020 წლის ბიუჯეტის შემოსულობების (შემოსავლები, არაფინანსური აქტივების კლება, ფინანსური აქტივების კლება, ვალდებულებების ზრდა) და ნაშთი ცვლილების გეგმა განისაზღვრა 27293.9 ათასი ლარით, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 24704.1 ათასი ლარი, ანუ გეგმის 91%-ი.

ბიუჯეტის შემოსულობების (შემოსავლები, არაფინანსური აქტივები, ფინანსური აქტივები) გეგმა განისაზღვრა 23100.3 ათასი ლარით, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 22816.3 ათასი ლარი, გეგმა შესრულდა 99 პროცენტით.

ბიუჯეტის შემოსავლების (გადასახადები, გრანტები, სხვა შემოსავლები) სახით მობილიზებულია 23100.3 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (22601.7 ათასი ლარი) 98 პროცენტია. მათ შორის:

გადასახადების სახით მობილიზებულია 11110.4 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის 11704.5 ათასი ლარის 95 პროცენტია. აკუმულირებული თანხის უდიდესი ნაწილი დამატებითი ღირებულების გადასახადზე მოდის. დამატებითი ღირებულების გადასახადიდან მიღებული შემოსავალმა შეადგინა 9534.2 ათასი ლარი, ქონების გადასახადიდან მიღებულია 1576.2 ათასი ლარი, მათ შორის: საწარმოთა ქონების გადასახადი - 612.2 ათასი ლარი, მიწის გადასახადი - 956.8 ათასი ლარი, ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადი - 7.3 ათასი ლარი.

გრანტების სახით მიღებულია 10511.6 ათასი ლარი, მათ შორის: გათანაბრებითი ტრანსფერი - 500.0 ათასი ლარი, მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად - 306.2 ათასი ლარი, საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან კაპიტალური ტრანსფერის სახით მიღებულია - 9705.4 ათასი ლარი.

სხვა შემოსავლების სახით მობილიზებულია 979.6 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის 870.5 ათასი ლარის 113%-ია.

ათასი ლარი

ბიუჯეტის შემოსავლები				
დასახელება	2020 წლის გეგმა	2020 წლის დაზუსტებული გეგმა	2020 წლის ფაქტი	2020 წლის

				სულ	მათ შორის		სულ	მათ შორის		შესრუ ლება %
					საკუთარი შემოსავლებ ი	სახელმწი ფო ბიუჯეტის ფონდები		საკუთარი შემოსავლებ ი	სახელმწი ფო ბიუჯეტის ფონდები	სულ
შემოსავლები	13,147.3	13,147.3	-	23,100.3	13,348.2	9,752.1	22,601.7	12,896.3	9,705.4	98%
გადასახადები	12,046.8	12,046.8	-	11,704.5	11,704.5	-	11,110.4	11,110.4	-	95%
გრანტები	230.0	230.0	-	10,525.3	773.2	9,752.1	10,511.6	806.2	9,705.4	100%
სხვა შემოსავლები	870.5	870.5		870.5	870.5		979.6	979.6		113%

არაფინანსური აქტივების კლებიდან 2020 წელს მობილიზებული იქნა 214.6 ათასი ლარის შემოსავალი, მათ შორის: ძირითადი აქტივების გაყიდვიდან მიღებულია 71.9 ათასი ლარი, არაწარმოებული აქტივების (მიწის) გაყიდვიდან - 142.7 ათასი ლარი, არაფინანსური აქტივების რეალიზაციიდან მიღებული თანხების წილი შემოსულობებში 0.92% შეადგენს.

ფინანსური აქტივების კლების სახით ასახულ იქნა 1887.8 ათასი ლარი, რაც გეგმის (4064.6 ათასი ლარის) 46.4%-ია. მათ შორის: ვალუტა და დეპოზიტების სახით ასახულ იქნა 5.6 ათასი ლარი (მეწარმეობის მხარდაჭერის პროგრამის ფარგლებში სესხის უზრუნველყოფის მიზნით წინა წლებში დეპოზიტზე განთავსებული თანხის დაბრუნება), სესხების სახით 7.5 ათასი ლარი (ამხანაგობის პროგრამის ფარგლებში გაცემული სესხის დაბრუნება). ფინანსური აქტივებიდან მიღებული თანხების წილი შემოსულობებში 0.1% შეადგენს.

2020 წლის დასაწყისისთვის მუნიციპალიტეტის ანგარიშზე არსებული ნაშთი შეადგენდა 4206.5 ათას ლარს, რომელიც გაიწერა ხარჯებში და დაზუსტდა წლის განმავლობაში ბიუჯეტის ცვლილებების დროს. ხოლო წლის დასასრულისთვის არსებულმა ნაშთმა შეადგინა 2318.7 ათასი ლარი.

2020 წელს გადასახდელების საკასო შესრულების - 91%-იანი მაჩვენებელი დაფიქსირდა, რაც 24704.1 ათას ლარს შეადგენს.

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტისა და საქართველოს ბიუჯეტის შემოსულობებისა და გადასახდელების განხილვა						
დასახელება	2018 წელი ფაქტი		2019 წელი ფაქტი		2020 წელი ფაქტი	
	ათას ლარებში	ერთ სულ მოსახლეზე	ათას ლარებში	ერთ სულ მოსახლეზე	ათას ლარებში	ერთ სულ მოსახლეზე
შრომის ანაზღაურება	1374.7	33.4	1583.5	38.5	1493.7	36.3
სხვა მიმდინარე ხარჯები	4115.8	100.1	7221.2	175,7	7043.3	171.4
კაპიტალური ხარჯები	5799.6	141.1	13385.8	325.7	16167.1	393.4
გადასახდელები სულ ლაგოდეხი	11290.1	274.7	22190.6	539.9	24704.1	601.1
გადასახდელები სულ საქართველო	10,292,234.1	2,771.3	11,720,475.0	3,155.9	12,459,500.0	3,354.9
შემოსავლები საკუთარი წყაროდან	3389.0	82.5	12104.6	294.5	12304.7	299.4
გრანტები (ტრანსფერები)	10821.8	263.3	9658.9	235.0	10511.6	255.8
სულ ლაგოდეხის შემოსავლები	14210.8	345.8	21763.5	529.5	22816.3	555.1
სულ საქართველო	8,580,032.1	2,310.3	9,696,160.0	2,610.8	10,314,248.0	2,777.3

ანალიზი ცხადყოფს, რომ როგორც შემოსავლები, ასევე გადასახდელები 2018 წლიდან იზრდება ერთ სულ მოსახლეზე და 2020 წლის პროგნოზით შეადგენს შესაბამისად 555.1 ლარს და 601.1 ლარს. და 2222.20 და 2753.8 ლარით ჩამორჩება საშუალო საქართველოში არსებულ სახელმწიფო ბიუჯეტის მონაცემებს.

მუნიციპალიტეტის 2020 წლის ბიუჯეტით გამოყოფილი ასიგნებები ფუნქციონალური კლასიფიკაციის მიხედვით შემდეგნაირად მიიღწა:

- ✓ საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება – 2319.5 ათასი ლარი;
- ✓ სამოქალაქო თავდაცვა 78.5 – ათასი ლარი;
- ✓ ეკონომიკური საქმიანობა –10231.2 ათასი ლარი;
- ✓ გარემოს დაცვა – 1038.2 ათასი ლარი;
- ✓ საბინაო-კომუნალური მეურნეობა – 4222.1 ათასი ლარი;
- ✓ ჯანმრთელობის დაცვა – 421.5 ათასი ლარი;
- ✓ დასვენება, კულტურა და რელიგია – 942.2 ათასი ლარი;
- ✓ განათლება –4626.1 ათასი ლარი;
- ✓ სოციალური დაცვა –705.9 ათასი ლარი.

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის 2020 წლის ბიუჯეტების ხარჯების სტრუქტურა ფუნქციონალურ კრილში(ათას ლარებში)		
დასახელება	2020 წელი	
საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება	2168.1	8.9
თავდაცვა	78.5	0.3
საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება	-	-
ეკონომიკური საქმიანობა	10231.2	41.9
გარემოს დაცვა	1038.2	4.2
საბინაო-კომუნალური მეურნეობა	4222.1	17.3
ჯანმრთელობის დაცვა	421.5	1.7
დასვენება და კულტურა და რელიგია	942.2	3.9
განათლება	4626.1	18.9
სოციალური დაცვა	705.9	2.9
სულ ხარჯები	24433.8	

2020 წელს განსაზღვრულ პრიორიტეტებზე მიმართულმა სახსრებმა შეადგინა 24704.1 ათასი ლარი, რაც გეგმის (27293.9 ათასი ლარი) 91%-ია. მათ შორის:

- ✓ 01 00 მმართველობა და საერთო დანიშნულების ხარჯები - 2516.9 ათასი ლარი, რაც გეგმის (3019.1 ათასი ლარი) 82%-ია.
- ✓ 02 00 ინფრასტრუქტურის განვითარება - 14448.3 ათასი ლარი, რაც გეგმის (15523.8 ათასი ლარი) 93%-ია.
- ✓ 03 00 დასუფთავება და გრემოს დაცვა - 1043.2 ათასი ლარი, რაც გეგმის (1093.8 ათასი ლარი) 95%-ია.
- ✓ 04 00 განათლება-4626.1 ათასი ლარი, რაც გეგმის (5071.4 ათასი ლარი) 91%-ია.
- ✓ 05 00 კულტურა, ახალგაზრდობა და სპორტი - 942.2 ათასი ლარი, რაც გეგმის (1327,0 ათასი ლარი) 71%-ია.
- ✓ 06 00 ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა - 1127.4 ათასი ლარი, რაც გეგმის (1224,0 ათასი ლარი) 92%-ია.

2020 წელს ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის პროგრამებით ისრგებლა 2010 -მა ბენეფიციარმა, პროგრამების განხორციელების მიზნით მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან მიმართა 705.9 ათასი ლარი, მათ შორის:

- ✓ ჰემოდიალიზზე და პერიტონიალურ დიალიზზე მყოფ მოქალაქეთა სოციალური დაცვის პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 31.4 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 33 -მა ბენეფიციარმა.
- ✓ ოჯახებისა და ბავშვების სოციალური დაცვის პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 149.6 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 486 -მა ბენეფიციარმა.
- ✓ სამედიცინო კვლევების, სტაციონალური მომსახურების თანადაფინანსების პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 220.5 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 677-მა ბენეფიციარმა.
- ✓ უმწეო ხანდაზმულთა სოციალური რეაბილიტაციის თანადაფინანსების პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 48.0 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 70-მა ბენეფიციარმა.
- ✓ სტუდენტების დახმარების პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 7.0 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 14 -მა ბენეფიციარმა.
- ✓ მზრუნველობამოკლებულთა უფასო კვებით უზრუნველყოფის პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 110.7 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 134 -მა ბენეფიციარმა.
- ✓ იძულებით გადაადგილებულ პირთა (დევნილთა) დახმარების პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 12.6 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 63 -მა ბენეფიციარმა.
- ✓ ომის ვეტერანებისა და მათი ოჯახების დახმარების პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 4.5 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 22-მა ბენეფიციარმა.
- ✓ მძიმე საცხოვრებელ პირობებში მყოფი ოჯახების დროებითი თავშესაფრით უზრუნველყოფის პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 20.3 ათასი ლარი, პროგრამით 24-მა ბენეფიციარმა.
- ✓ უკიდურესად გაჭირვებული და სოციალურად დაუცველი ოჯახებისათვის თბობის სეზონთან დაკავშირებით ელექტროენერჯის ან/და ბუნებრივი აირის ღირებულების თანადაფინანსების პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 31.7 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 317-მა ბენეფიციარმა.
- ✓ ხანდაზმულ (100 და მეტი წლის ასაკის) პირთა დახმარების პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 1.5 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 3 -მა ბენეფიციარმა.
- ✓ სარიტუალო მომსახურების პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 2.7 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 8 ბენეფიციარმა.
- ✓ შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე (პირველი ჯგუფი) პირთა და შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვთა (18 წლამდე ასაკის) დახმარების პროგრამის განხორციელების მიზნით მიიმართა 39.9 ათასი ლარი, პროგრამით ისარგებლა 159-მა ბენეფიციარმა.

▪ საგზაო და სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ღონისძიებებზე, გზების მოვლა-შენახვაზე, ახალი გზების მშენებლობაზე, შიდა ქუჩების რეაბილიტაციაზე, დახარჯული იქნა 8862.4 ათასი ლარი; გზების კაპიტალური შეკეთების პროგრამის ფარგლებში 2020 წელს ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში განხორციელდა 28 გზის/ქუჩის რეაბილიტაცია, რომელთა საერთო ფართობი შეადგენს 38089 გრძივ მეტრს. აღნიშნული რეაბილიტირებული გზებით/ქუჩებით სარგებლობს დაახლოებით 37240 ბენეფიციარი, ასევე პროგრამის ფარგლებში მუნიციპალიტეტის 2 სოფელში მოეწყო მილხიდები (ჯამში 143 გრძივი მეტრი) 6 სოფელში მოეწყო საცალფეხო ხიდი (ჯამში 55 გრძივი მეტრი) ხოლო მუნიციპალიტეტის 6 ლოკაციაზე მოეწყო სიჩქარის შემაფერხებელი ბარიერები და საგზაო ნიშნები. აღნიშნული მილხიდებით და ხიდებით სარგებლობს დაახლოებით 8185 ბენეფიციარი, ხოლო სიჩქარის შემაფერხებელი ბარიერებით და საგზაო ნიშნებით სარგებლობს დაახლოებით 3000 ბენეფიციარი.

გზების მიმდინარე შეკეთების პროგრამის ფარგლებში ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ცალკეულ დაზიანებულ ადგილებზე დაიგო ასფალტო-ბეტონის საფარი ჯამში 3300 კვ.მ აღნიშნული რეაბილიტირებული გზებით სარგებლობს 15000 ბენეფიციარი.

▪ სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების ხელშეწყობის მიზნით მიიმართა 3138.7 ათასი ლარი (მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს 31 საბავშვო ბაგა-ბაღი და ირიცხება საშუალოდ 1490-მდე აღსაზრდელი).

▪ კულტურის, სპორტის და ახალგაზრდობის პროგრამების განხორციელების მიზნით მიიმართა 942.2 ათასი ლარი.

▪ სესხების მომსახურებასა და ვალების დაფარვაზე მიმართულ იქნა 119.0 ათასი ლარი.

2021 წლის ბიუჯეტის 6 თვის მაჩვენებლები

მუნიციპალიტეტის 2021 წლის დაზუსტებული ბიუჯეტის მოცულობა შეადგენს 21590.1 ათას ლარს. ბიუჯეტის შემოსავლების სახით 2021 წლის 6 თვის მონაცემებით მობილიზებულია 9255.9 ათასი ლარი, რაც წლიური გეგმის 42%-ია, მათ შორის:

გადასახადების ფაქტიურმა შესრულებამ 6 თვეში შეადგინა 10114.4 ათასი ლარი, რაც წლიური გეგმის 41%-ია;

გრანტების სახით ბიუჯეტში ჩარიცხულია 2786.2 ათასი ლარი, რაც წლიური გეგმის (7907.9 ათასი ლარი) 35%-ია, აქედან: სხვა სახელმწიფო ერთეულებიდან მიღებული გრანტები, კერძოდ: მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად 209.0 ათასი ლარი, საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან კაპიტალური ტრანსფერის სახით - 2577.2 ათასი ლარი.

სხვა შემოსავლების სახით მობილიზებულია 424.0 ათასი ლარი, რაც წლიური გეგმის (730.0 ათასი ლარი) 58%-ია, მათ შორის: პროცენტების სახით მიღებულია 71.2 ათასი ლარი, რენტის სახით მობილიზებულია 52.2 ათასი ლარი, საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციიდან მიღებულია 67.6 ათასი ლარი, სანქციები (ჯარიმები და საურავები) 93.2 ათასი ლარი, შერეული და სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლებიდან მიღებულია 139.8 ათასი ლარი.

არაფინანსური აქტივები რეალიზაციიდან მობილიზებულია 328.9 ათასი ლარი, მათ შორის: ძირითადი აქტივების გაყიდვიდან 152.7 ათასი ლარი, არაწარმოებული აქტივების (მიწის) გაყიდვიდან 170.2 ათასი ლარი, მატერიალური მარაგების გაყიდვიდან 6.1 ათასი ლარი.

2021 წლის 1 იანვრისათვის ბიუჯეტის ანგარიშებზე არსებულმა ნაშთმა შეადგინა 2318.7 ათასი ლარი. ხოლო 6 თვეში ბიუჯეტის ანგარიშებზე არსებული ფულადი სახსრების გამოყენებამ შეადგინა 529.6 ათასი ლარი.

ლაგოდების მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის 2019–2021 წლის შემოსულობების შესახებ (ათას ლარებში)			
	2019 წლის 6 თვე	2020 წლის 6 თვე	2021 წლის 6 თვე
გადასახადები	4727.4	4796.9	6045.7
ქონების გადასახადი	683.7	644.9	750.8
სხვა გადასახადები	4043.7	4152.0	5294.9
გრანტები	1300.0	3786.4	2786.2
სხვა შემოსავლები	526.8	450.3	424.0
შემოსავლები საკუთრებიდან	181.6	243.7	123.4
საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	135.5	58.9	67.6

სანქციები (ჯარიმები და საურავები)	110.2	93.5	93.2
შერეული და სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები	99.5	54.2	139.8
არაფინანსური აქტივების კლება	8.9	29.8	329.0
შემოსულობა ძირითადი აქტივების გაყიდვიდან	7.7	23.3	152.7
შემოსულობა არაწარმოებლური აქტივების (მიწის) გაყიდვიდან	1.2	6.5	170.2
ფინანსური აქტივების კლება	339.1	1006.6	529.6
სულ შემოსულობების ჯამი	6902.2	10070.0	10114.4

2021 წელს განსაზღვრულ პრიორიტეტებზე 6 თვის განმავლობაში მიმართულ იქნა 10114.4 ათასი ლარი (წლიური გეგმის 24599.0 ათასი ლარის 41%-ი). მათ შორის:

- ✓ მმართველობა და საერთო დანიშნულების ხარჯები 1238.2
- ✓ ინფრასტრუქტურის განვითარება – 5161.9 ათასი ლარით;
- ✓ დასუფთავება და გარემოს დაცვა –455.9 ათასი ლარით;
- ✓ განათლება – 2302.3 ათასი ლარით;
- ✓ კულტურა, ახალგაზრდობა და სპორტი – 533.2 ათასი ლარით;
- ✓ ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა –422.9 ათასი ლარით;

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის 2019-2021 წლების ბიუჯეტების ხარჯების სტრუქტურა ფუნქციონალურ ჭრილში (ათას ლარებში)						
დასახელება	2019 წელი		2020 წელი		2021 წელი	
საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება	2837.2	12.8	2168.1	8.9	3081.8	12.6
თავდაცვა	88.3	0.4	78.5	0.3	100	0.4
საზოგადოებრივი წესრიგი და უშიშროება	-	-	-	-	-	-

ეკონომიკური საქმიანობა	7082.2	31.9	10231.2	41.9	8182.2	33.4
გარემოს დაცვა	1330.3	6	1038.2	4.2	1188.5	4.8
საბინაო-კომუნალური მეურნეობა	2426.6	10.9	4222.1	17.3	3799.9	15.5
ჯანმრთელობის დაცვა	539.4	2.4	421.5	1.7	154	0.6
დასვენება და კულტურა და რელიგია	1378.0	6.2	942.2	3.9	1596.2	6.5
განათლება	4597.7	20.7	4626.1	18.9	4717.7	19.2
სოციალური დაცვა	1906.3	8.6	705.9	2.9	1694.3	6.9
სულ ხარჯები	22186.0		24433.8		24514.6	

▪ 2021 წელს სოციალური დაცვის პროგრამის ფარგლებში გამოყოფილია 744.3 ათასი ლარი, მათ შორის:

- ✓ ჰემო დიალიზზე და პერიტონიალურ დიალიზზე მყოფ მოქალაქეთა სოციალური დაცვა 30.0 ათასი ლარი;
- ✓ ოჯახებისა და ბავშვების სოციალური დაცვის მიზნით გამოყოფილია 152.0 ათასი ლარი;
- ✓ სამედიცინო კვლევებისა და სტაციონარული მომსახურების თანადაფინანსების მიზნით გათვალისწინებულია 244.0 ათასი ლარი.
- ✓ უმწეო ხანდაზმულთა სოციალური რეაბილიტაციის თანადაფინანსების მიზნით გამოყოფილია 48.0 ათასი ლარი.
- ✓ სტუდენტების დახმარების მიზნით გამოყოფილია 17.0 ათასი ლარი.
- ✓ მზრუნველობა მოკლებულთა უფასო კვების უზრუნველყოფის მიზნით გამოყოფილია 118.0 ათასი ლარი.
- ✓ იძულებით გადაადგილებულ პირთა დახმარების მიზნით გამოყოფილია 13.0 ათასი ლარი.

- ✓ მძიმე საცხოვრებელ პირობებში მყოფი ოჯახების დროებითი თავშესაფრით უზრუნველყოფის მიზნით გამოყოფილია 30.0 ათასი ლარი.
- ✓ უკიდურესად გაჭირვებული და სოციალურად დაუცველი ოჯახებისათვის თბობის სეზონთან დაკავშირებით ელექტროენერჯის ან/და ბუნებრივი აირის ღირებულების თანადაფინანსების მიზნით გამოყოფილია 40.0 ათასი ლარი.
- ✓ 100 და მეტი წლის ხანდაზმულ პირთა დახმარების მიზნით გამოყოფილია 2.0 ათასი ლარი.
- ✓ სარიტუალო ხარჯისათვის გამოყოფილია 5.0 ათასი ლარი.
- ✓ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ბავშვთა დახმარების მიზნით გამოყოფილია 40.3 ათასი ლარი.

- 2021 წელს საგზაო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა-რეაბილიტაციისათვის დაგეგმილია 6807.9 ათასი ლარი, გრძელდება საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარებისკენ მიმართული მრავალმხრივი სამუშაოები, რათა გაუმჯობესდეს ცენტრალური და შიდაკვარტალური გზების მდგომარეობა;

- კულტურის, სპორტის და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების შენობების კეთილმოწყობის, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესების და მშენებლობის მიზნით გამოყოფილია 2439.6 ათასი ლარი;

- სესხის მომსახურებასა და ვალის დაფარვაზე მიიმართება 114.4 ათასი ლარი.

თავი III. მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტები და პროგრამები საშუალოვადიან პერიოდში

თვითმმართველი ერთეული ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის განვითარების ხედვა

2021 წელს მსოფლიოში ახალი კორონავირუსის (COVID 19) პანდემიამ შეცვალა მსოფლიო ეკონომიკური განვითარების ტენდენცია.

კორონავირუსით გამოწვეულმა ნეგატიურმა შოკმა გავლენა იქონია საქართველოს ეკონომიკაზე და შესაბამისად ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტზე. მიუხედავად აღნიშნულისა ბოლო 3 წლის განმავლობაში ქვეყნის ძირითადი ეკონომიკური პარამეტრები მუდმივად გაუმჯობესების ტენდენციით ხასიათდებოდა და შესაბამისად იზრდებოდა ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის შემოსულებები.

ზემოაღნიშნულმა პანდემიამ და მასთან დაკავშირებულმა ეკონომიკურმა რეცესიამ გავლენა მოახდინა საქართველოს ეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზებზე და ბიუჯეტის,

როგორც საშემოსავლო, ასევე ხარჯვით ნაწილებზე. 2020 წლის 21 მარტიდან 2020 წლის 22 მაისამდე ქვეყანაში გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობის ფონზე შეიზღუდა მთელი რიგი ეკონომიკური საქმიანობები, ჯანმრთელობის დაცვის და ვირუსით ინფიცირებულთა მკურნალობისა და დიაგნოსტიკისათვის საჭირო ხარჯებთან ერთად აუცილებელი გახდა მთელი რიგი ღონისძიებების გატარება მოსახლეობის სოციალური დაცვისა და ბიზნესის ხელშეწყობის მიზნით.

პანდემიასთან დაკავშირებით გაუარესდა როგორც ეკონომიკური, ასევე ფისკალური პროგნოზები. ამის გათვალისწინებით, მიმდინარე პერიოდში ქვეყნის მაკროეკონომიკური პოლიტიკა მიმართული იქნება ეკონომიკის გაჯანსაღებისკენ, რათა საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის განვითარების დონე დაუბრუნდეს პოტენციურ მაჩვენებელს და უზრუნველყოს მაკროეკონომიკური სტაბილურობა.

2022-2025 წლებში ლაგოდების მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლობითი და აღმასრულებლები ხელისუფლების მიერ გადადგმულმა ნაბიჯებმა უნდა შექმნას საშუალო ვადიან პერიოდში მუნიციპალიტეტის სოციალური და ეკონომიკური განვითარების მყარი საფუძვლები.

ამ მიზნის მისაღწევად მუნიციპალიტეტის განვითარების ხედვა ეფუძნება შემდეგ პრინციპებს:

ლაგოდების მუნიციპალიტეტის მიმზიდველი გარემოს შენარჩუნება და განვითარება. მისი ტურისტული პოტენციალის მაქსიმალური გამოვლენა. რაც გულისხმობს მიმზიდველი გარემოს შექმნას და ტურიზმის განვითარებით ლაგოდების მოსახლეობის ეკონომიკურ გაუმჯობესებას.

ეფექტურად გაგრძელდება ყველა ისეთი საჭირო კომუნიკაციების მშენებლობა რეაბილიტაცია, როგორცაა გზები, გარე განათება, წყალმომარაგება და სხვა. რათა მაქსიმალურად ხელი შეეწოს ინვესტიციების მოზიდვას და ეკონომიკის განვითარებას.

მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტები

2021 წლის განმავლობაში შემუშავდა 2022 – 2025 წლების საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმა, ჩამოყალიბდა მუნიციპალიტეტის განვითარების ძირითადი მიმართულებები და გამოიკვეთა ბიუჯეტში გასათვალისწინებელი პრიორიტეტები და პროგრამები. მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტული მიმართულებებია:

- ❖ წარმომადგენლობითი და ღმასრულებელი ხელისუფლება;
- ❖ ინფრასტრუქტურის განვითარება;
- ❖ დასუფთავება და გარემოს დაცვა;
- ❖ განათლება;
- ❖ კულტურა, ახალგაზრდობა და სპორტი;
- ❖ ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა;

2022-2025 წლებში ასიგნებებისა და რიცხოვნობის ზღვრული ოდენობები პრიორიტეტების მიხედვით					
პრიორიტეტის კოდი	პრიორიტეტის დასახელება	2022 წელი	2023 წელი	2024 წელი	2025 წელი
01 00	მმართველობა და საერთო დანიშნულების ხარჯები	3840.2	3879.7	3890.6	3904.2
	მ.შ. რიცხოვნობა	148	148	148	148
	მ.შ. ახალი ინიციატივები	65			
02 00	ინფრასტრუქტურის განვითარება	6145.0	6476.0	7487.9	7964.7
	მ.შ. რიცხოვნობა	300	350	250	200
	მ.შ. ახალი ინიციატივები				
03 00	დასუფთავება და გარემოს დაცვა	1092.0	1280.0	1325.0	1562.0
	მ.შ. რიცხოვნობა	74	74	74	74
	მ.შ. ახალი ინიციატივები				
04 00	განათლება	2750.0	27750.0	2880.0	3000.0
	მ.შ. რიცხოვნობა	371	371	371	371
	მ.შ. ახალი ინიციატივები				
05 00	კულტურა, ახალგაზრდობა და სპორტი	1044.0	1215.0	1305.0	1435.0
	მ.შ. რიცხოვნობა	134	134	134	134
	მ.შ. ახალი ინიციატივები				
06 00	ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა	872.0	907.0	930.0	963.0
	მ.შ. რიცხოვნობა	18	18	18	18
	მ.შ. ახალი ინიციატივები				
სულ ჯამი		15743.2	16507.7	17818.5	19059.6
მ.შ. რიცხოვნობა		1045	1045	1045	1045
მ.შ. ახალი ინიციატივები		65	0	0	0

შენიშვნა: რიცხოვნობაში ჩართულია შესაბამის სფეროში არსებული ააიპ-ების თანამშრომლების რიცხოვნობაც.